

ION LIVESCU

1873 — 1944

Amintirea cea mai vie despre Ion Livescu o am din *Sanda* lui Al. Florescu. Imaginii acesteia i s-au suprapus apoi celelalte roluri, pînă la *Tartuffe*, pe care l-a realizat cu deosebită strălucire. Nu însemnează, firește, că actorul care lasă o asemenea amintire a redus toată creația sa la un șablon. Lucrul acesta era în afara talentului și a procedeelor lui Livescu, care știa să dea o foarte atentă și minuțioasă compoziție plastică și o gamă variată și caracteristică de gesturi fiecărui rol. Dacă imaginile diferitelor interpretări se suprapun totuși, lucrul se datorește unității de concepție, rezultată, la un actor de acest gen, dintr-un larg orizont intelectual. Livescu făcea parte din familia actorilor „de cap” — cum se numesc, familiar, în teatru —, alături de Liciu și de Alexandru Davila. Își stăpînea ca nimeni altul mijloacele de expresie, mai ales dicțiunea, pe care o avea limpede, sigură, ajutată de o voce răsunătoare, cu vibrații metalice. Fusesse elevul lui Ștefan Velescu, despre care vorbea cu admirație și cu recunoștință, mai ales în legătură cu deprinderea acestei perfecte dicțiuni. Această rostire a lui Livescu, atît de sigură de sine, l-ar fi putut ușor duce la un defect — acela al retorismului. Era însă ferit de această primejdie de către o simplitate firească, de o lipsă de ostentație în frazare, care îl făcuse pe Caragiale să-i spună la începutul carierei sale actricești: „Vorbești ca oamenii! Bravo, Livescule!” Plin de prestigiu în maturitatea sa, actorul reamintea cu mîndrie acest elogiu al autorului *Scrisorii pierdute* — în care, de altfel, a și jucat. Livescu s-a înscris, alegînd teatrul, pe linia neconformiștilor, a artiștilor care rup legăturile cu mediile lor de obirșie — situație devenită aproape tradiție în teatrul românesc din veacul al XIX-lea, începînd cu Matei Millo. Luînd drumul artei — drum pe care actorul își asociază de timpuriu pe scriitor —, el și-a scandalizat familia de magistrați așezați. Nici nu absolvise Conservatorul cînd a avut succes, ca autor, cu *Floarea din Firenze*, piesă în care erau distribuți: Aristița Romanescu, Iancu Niculescu și Iancu Brezeanu. Ca și colegii săi Liciu și Leonescu, cu care a alcătuit familia de actori-scriitori caracteristică mișcării teatrale romînești de la începutul veacului nostru, îndeletnicirea scriitoricească îl va rechema în permanență de-a lungul carierei sale.

Aminteam mai sus posibilitatea actorului de a-și compune variat și plastic rolurile. Citez, dintre acestea, pe acel Napoleon din piesa lui Voss și pe *Slutul* de Lopez. După o scurtă trecere prin Teatrul Național din Craiova, el este angajat, în 1899, la Teatrul Național din București. A lăsat cîteva lucrări sprinten scrise: „Teatrul—școală sau distracție?”, „Psihologia artistului dramatic” și „D-ale teatrului la noi și în alte țări”. Temperament combativ, Livescu a depășit, prin acțiuni mobilizate în afirmarea și apărarea artei actorului, cadrul activității actricești. În epoca de-gradării teatrului, el vede primejdia, pledează pentru redresarea acestei arte și pentru a i se reda strălucirea, arătînd că ea nu este numai o distracție — cum o socotea lumea burgheză —, ci și o înaltă școală de educare prin frumos a virtuților cetățenești. Actorul inteligent, cu prestigiu, de talia lui Ion Livescu, nu putea să nu fie și un excelent profesor de teatru. A avut elevi străluciți: N. Bălățeanu, Sirbu, Manu, Talianu, Critico, Șahighian și alții. În marea echipă a Teatrului Național din București, la începuturile evului modern, Livescu se așază alături de toți colegii săi de renume. Și pentru a ilustra, în încheiere, lupta pe care a dus-o în apărarea teatrului, cităm o frază scrisă de el în 1928: „Arta trebuie să-și împletească rădăcinile adînci cu evoluția politică a unui neam. În felul în care a fost tratată arta la noi se reflectă golurile și minciunile unei societăți așezate pe temeuri urite”.

Ion Marin Sadoveanu